

Στην Παναγία τη Φανερωμένη στην Λευκάδα

/ Ιερές Μονές

Ανήμερα του Αγίου Πνεύματος τιμάται η Σύναξη της Παναγίας της Φανερωμένης στην Λευκάδα

Λίγα χιλιόμετρα έξω από τη Λευκάδα, σ' ένα μαγευτικό τοπίο, πάνω σ' ένα καταπράσινο λόφο, βρίσκεται κτισμένο το μοναστήρι της Παναγίας της Φανερωμένης.

Σύμφωνα με την παράδοση, στο μέρος αυτό παλαιότερα ήταν χτισμένος ο ναός της θεάς Αρτέμιδος, στον οποίο ο μαθητής του Αποστόλου Παύλου Ηρωδίωνας (βλέπε 28 Μαρτίου), γονατιστός, προσευχήθηκε με πίστη στο Θεό και το είδωλο της Αρτέμιδας έπεσε κάτω και έγινε θρύψαλα.

Στη θέση αυτή οι χριστιανοί έχτισαν ένα μικρό ναό αφιερωμένο στην Παναγία. Το 332 μ.Χ. ο τότε επίσκοπος Λευκάδος Αγάθαρχος και δύο πατέρες εγκαθίστανται στο ναό, τον επεκτείνουν και χτίζουν τα πρώτα κελιά θέτοντας έτσι τις βάσεις του μοναχισμού στο νησί. Μετα από λίγα χρόνια το Μοναστήρι καταστράφηκε από μεγάλη πυρκαγιά, αλλά οι χριστιανοί της Λευκάδας το ξανάχτισαν. Μάλιστα παράγγειλαν την εικόνα της Παναγίας στην Κωνσταντινούπολη (5ος μ.Χ. αιώνας),

στον αγιογράφο Κάλλιστο, πού ήταν ιερέας στην Αγιά Σοφιά. Εκείνος, ύστερα από προσευχή και νηστεία, άρχισε να ζωγραφίζει την εικόνα. Το σχέδιο της μορφής της Παναγίας αποκαλύφθηκε στον Κάλλιστο με θαυμαστό τρόπο. Ο αγιογράφος βρήκε από την ίδια την Παναγία σχεδιασμένη την εικόνα («αχειροποίητος») και ο ίδιος με όμορφα χρώματα την τελείωσε. Από το θαύμα αυτό ονομάστηκε η εικόνα «Φανερωμένη».

Στα χρόνια που ακολούθησαν το νησί θα γνωρίσει πολλούς κατακτητές και η Μονή θα δεχθεί αλλεπάλληλα χτυπήματα και καταστροφές. Το 1734 μ.Χ και ενώ το νησί είναι υπό Ενετική κυριαρχία, χτίζεται ο κεντρικός ναός στη σημερινή του μορφή. Ο ίδιος αυτός ναός θα καεί ολοκληρωτικά το 1886 μ.Χ. για να αρχίσει για μια ακόμη φορά η ανακατασκευή και ανακαίνιση του. Το τέμπλο κατασκευασμένο το 1887 μ.Χ. είναι έργο του Ευστράτιου Προσαλέντη ενώ οι εικόνες προστέθηκαν αργότερα, το 1919 μ.Χ., και φιλοτεχνήθηκαν από τους αδελφούς Χριστόδουλο και Θωμά Ζωγράφο. Η εικόνα της Παναγίας που υπάρχει σήμερα είναι αντίγραφο της θαυματουργής εικόνας, φιλοτεχνημένο από τον Ιερομόναχο Βενιαμίν Κοντράκη στο Άγιο Όρος το 1887 μ.Χ.

Κατά την προ του 1887 μ.Χ. παράδοση, η Σύναξη της Υπεραγίας Θεοτόκου της Φανερωμένης τελούταν το Σάββατο του Ακαθίστου ενώ στις μέρες μας τελείται τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.

Ποίημα του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη

Η ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ

Χαμογελά η ανατολή και ροδοκοκκινίζει
ολίγο ολίγο η καταχνιά, που τα βουνά στολίζει.
Λαλεί τ' ορνίθι της αυγής, το πρόβατο βελάζει.
Ξυπνούν στα πλάγια οι πέρδικες, η μια την άλλη κράζει.

Ξυπνά κι ο γέρο γούμενος, τον όρθρο του σημαίνει
και μουρμουρίζοντας σιγά, στην εκκλησιά πηγαίνει,
την άγια εικόνα της Κυράς σκυφτά να προσκυνήσει.

Κι εκεί που ετέντων ο παπάς τα χείλη να φιλήσει
του κάστηκε πως έλειπε – παράδοξη ιστορία –
απ' το θρονί της το χρυσό η Δέσποινα Μαρία...

Ετρόμαξ' ο καλόγερος... Στην πλάκα γονατίζει,
χτυπά το μέτωπο στη γη, παρακαλεί, δακρύζει....
Με μιας αστράφτ' η εκκλησιά κι αισθάνεται ένα χέρι

όπου τον ανασήκωνε... Μοσχοβολάει τ' αγέρι...

Τα μάτια του άνοιξ' ο παπας... Στο κατασπρο του γενι
το δακρυ του εσταζε βροχη.. Κυττάζει... καθισμένη
στο θρόνο βλέπει την Κυρά, που του χαμογελούσε
και το Παιδί, που εχαίρετο και που τον ευλογούσε.

- Σε ποιο καλύβι αγνώριστο, σε ποια καρδιά θλιμμένη
να πέρασες τη νύχτα Σου, Κυρά Φανερωμένη;
Ποιό μαραμένο λούλουδο η χάρη Σου, Κυρούλα,
κρυφά ν' ανάστησε, σαν ουρανού δροσούλα;

Ποίημα του Νικ. Καρύδη

ΚΥΡΑ - ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ

Κυρά Φανερωμένη μου, του Λευκαδίτη σκέπη,
χαρά στον που σε προσκυνά, χαρά στον που σε βλέπει.
Σεμνή Παρθένο να κρατάς στ' απέριττο Θρονί σου
τον Γιόκα σου τον ακριβό και τον Μονογενή σου.

Κι από τα πεύκα γύρωθε κι από τον κάμπο κάτω
κι απ' του Ιονίου την πνοή που γέμει αφρό δροσάτο.
Κι από τα θάμνα, τα στρουθιά και τα άγρια λουλούδια
μύρα, ψαλμούς, λιβανωτό σου στέλνουν τα αγγελούδια.

Κάμε, Κυρά μου, του φτωχού τον μόχθο ευλογία,
του ανήμπορου τον πυρετό καν' τον δροσιά αγία.
Της μάνας τον παραδαρμό που `χει παιδί στα ξένα
κάν' τον τραγούδι και χορό με κορυφαία εσένα.

Βλόγα, Κυρά μου, του φτωχού το λάδι και το αμπέλι
ως σ' ευλογούν ακοίμητοι οι δυό σου οι Αγγέλοι.
Κι ως στέκονται ο ένας ζερβά κι ο άλλος στα δεξιά σου,
στέλνε μας θεία μηνύματα και σώζε τα παιδιά σου.

Φανέρωνέ μας, Δέσποινα, την κρύφια τη βουλή σου,
διώξ' το κακό κι αγκάλιασε το όμορφο το νησί σου.
Ως αγκαλιάζει με στοργή τα τέκνα της η μάνα,
ως αγκαλιάζει την ψυχή του δειλινού η καμπάνα.

Κι αξίωσέ μας αν ποτέ στα ξένα κοιμηθούμε
στο χώμα της δικής σου γης ανάπαυση να βρούμε.

Κυρά Φανερωμένη μου, της πίστης μου λαμπάδα,
Κυρά μου και Βασίλισσα, βοήθα την Λευκάδα.